

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально науковий інститут мистецтв**

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ШРИФТИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Графічний дизайн»

Спеціальність 022 «Дизайн»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від “16” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Шрифти
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач (-і)	Бабій Надія Петрівна
Контактний телефон викладача	0668164783
E-mail викладача	nadiia.babii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Стационар/дистанційне навчання
Обсяг дисципліни	270
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://classroom.google.com/c/NTQ5OTMxNjcyMDc3?cjc=tw5ubn (1 курс) https://classroom.google.com/c/NTQ5OTMxNjcyMDc3?cjc=tw5ubn (2 курс)
Консультації	консультації до самостійної роботи проводиться на практичних заняттях та на дистанційних ресурсах в межах робочого часу
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальний предмет «Шрифти» належить до циклу предметів нормативних дисциплін, призначений для студентів, які навчаються за освітньою програмою «Дизайн» ОКР «Бакалавр». Основне його спрямування – вивчення каліграфічних почерків, особливостей конструювання шрифтів, виконання каліграфічної композиції на нестандартному форматі, обрання техніки виконання, що посилює звучність композиції. Проникнення у сутність форми і пізнання аналітичного характеру. Студенти вивчають психологічні особливості сприйняття шрифту, природу творчості, візуальні ознаки, пластичні засоби виразності, стилістичні особливості, апробовують як конструктивні способи передачі, так і швидкі експериментальні техніки.</p> <p>Важливим моментом навчання є послідовне абстрагування від письма, як тексту до шрифту як візії, що досягається шляхом вивчення спеціальної літератури, порівнянням досвіду каліграфів, власними ескізними експериментами.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою курсу «Шрифти» є засвоєння студентами знань та навичок у питаннях шрифтової естетики, роботи з різними інструментами та матеріалами, знайомство з історичними рукописними формами європейської та вітчизняної писемності – латиницею та кирилицею. Навчальний курс поєднує питання шрифтів та класичної і креативної типографіки.</p> <p>Програмні вимоги:</p> <p>Розуміти предметну область шрифту та сферу професійного застосування, мету, завдання та етапи виконання каліграфічних композицій.</p> <p>Розрізняти функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в шрифтовому комунікативному просторі.</p> <p>Знати надбання шрифтової національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини.</p> <p>Збирати та аналізувати інформацію для реалізації шрифтового проекту, застосовувати теоретичні знання на практиці.</p> <p>Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати шрифт для розроблення каліграфічних композицій.</p> <p>Використовувати у навчанні творче самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Інтегральна компетентність (ІК)</p> <p>Інтегральна компетентність (ІК)</p> <p>Здатність розв'язувати практичні проблеми у процесі навчання та професійній діяльності</p>	

графічного дизайнера, що передбачає застосування методів формалізації композиції та закономірностей візуального сприйняття різних типів шрифтів.					
Загальні компетентності (ЗК)					
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.					
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації про шрифти з різних джерел.					
Здатність забезпечувати якість виконуваних робіт.					
Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку шрифтів, технік виконання і сучасних технологій					
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)					
Здатність застосовувати навички шрифтової графіки у професійній діяльності.					
Здатність застосовувати у предметній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах.					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		16			
семінарські заняття / практичні / лабораторні		76			
самостійна робота		176			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
1, 2, 3	Графічний дизайн	1-2	нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдан ня, год	Вага оцінк и	Термін викона ня
I семестр. Становлення римських шрифтів					
<i>Історія виникнення і розвитку шрифтів.</i>	Лекція, самост.	Додається окремим пунктом. Також ресурси для перегляду та скачування наведені на сайті дистанційного навчання чи у клас-румi	2/0/2		1 тиждень
<i>Графічні характеристики шрифту. Первісні форми письма.</i>	Лекція, самост.		2/0/2		2 тиждень

Становлення римських шрифтів Тематичний контроль № 1 за темами лекцій	Лекція, самоств		2/0/2	10	3 тиждень
Завдання 1 Вивчення кута письма	практичне		4	5	
Завдання 2 Грецьке письмо.	практичне		4	5	
Завдання 3 Капітальне римське письмо.	практичне		4	5	
Завдання 4 Капітальне рустичне письмо.	практичне		4	5	
Завдання 5 Унціальне письмо.	практичне		4	5	
Завдання 6 Напівунціальне письмо.	практичне		4	5	
Завдання 1 (4 год). Вивчення кута письма. Ф А4, плоске перо, туш	самостійне		8		
Завдання 2 (8 год). Збір орнаментів за темою практичної роботи, створення ескізів до каліграфічної композиції, виконання каліграфічної композиції Ф. А3, плоске перо, туш чорна або кольорова	самостійне		8	10	
Завдання 3 (8 год). Збір орнаментів за темою практичної роботи, створення ескізів до каліграфічної композиції, виконання каліграфічної композиції Ф. А3, плоске перо, туш чорна або кольорова	самостійне		8	10	
Завдання 4 (8 год). Збір орнаментів за темою практичної роботи, створення ескізів до каліграфічної композиції, виконання каліграфічної композиції Ф. А3, плоске перо, туш чорна або кольорова	самостійне		8	10	
Завдання 5 (8 год). Збір орнаментів за темою практичної роботи, створення ескізів до каліграфічної композиції, виконання каліграфічної композиції Ф. А3, плоске перо, туш чорна або кольорова	самостійне		8	10	
Контрольна робота	практ		2	10	

Завдання 6 (8 год). Збір орнаментів за темою практичної роботи, створення ескізів до каліграфічної композиції, виконання каліграфічної композиції Ф. А3, плоске перо, туш чорна або кольорова	самостійне		8	10	
			Всього: 6/ 24/60	Всього: 100 балів	
II семестр. Шрифти Середньовіччя					
Історія та типологія шрифтів Середньовіччя.	лекція		2		Відповідно до розкладу, по порядку навч. тижнів
Вплив династії Каролінгів на форми письма.	лекція		2		
Становлення шрифтів Нового часу	лекція		2	Всього макс. 10	
Завдання 1 Текстура.	практичне		3	3	
Завдання 2 Ротунда.	практичне		3	3	
Завдання 3 Швабахер.	практичне		3	3	
Завдання 4 Каролінгський мінукул .	практичне		3	3	
Завдання 5 Гуманістичний курсив	практичне		3	3	
Завдання 6 Каліграфічне письмо.	практичне		3	3	
Завдання 7 Каліграфічний розчерк	практичне		4	3	
Завдання 8 Архітектурний шрифт.	практичне		4	3	
Завдання 1 -7 Збір орнаментів за темою практичної роботи, створення ескізів до каліграфічної композиції, виконання каліграфічної композиції Ф. А3, плоске перо, туш чорна або кольорова	самостійне		42	49	
Завдання 8 (8 год). Виконання композиції на основі літер архітектурного шрифту. Ф А3, туш, лінер, фломастери, акварель	самостійне		8	7	

			Всього: 6/28/60	Всього: 100 балів	
III семестр. Кириличні почерки					
<i>Історія та типологія кириличних почерків.</i>	лекція		4	5	
Переглянути запропоновані відео ресурси, написати коротке есе - 1-1,5 сторінки друкованого тексту (шрифт 14), де виразити свою думку про важливість вивчення національної абетки, ідентичність, історичні почерки Відвідати літературний музей Прикарпаття, зробити селфі на тлі берестяної грамоти з музею літератури	самостій не		6		
Завдання 1 (3 год). Монограма на основі буквиць Остромирова євангелія. Виконання ескізної пропозиції. Ф. А4, кол. Олівець, фломастери, акварель.	Практич не Сам ост.		4/6	10	
Завдання 2 Старий устав. Виконання каліграфічної композиції на основі дукту. Ф А3, плоске перо, туш	Практич не, самост		4/6	10	
Завдання 3. Новий устав. Виконання каліграфічної композиції на основі дукту. Ф А3, плоске перо, туш	Практич не, самост		4/6	10	
Завдання 3. Скоропис. Виконання каліграфічної композиції на основі дукту. Ф А3, плоске чи гостре перо, туш	Практич не, самост		4/6	10	
Завдання 4. В'язь. Виконання каліграфічної композиції за заданою темою. Ф А3, плоске чи гостре перо, пензель, фарби, кол. олівці тощо	Практич не, самост		4/6	10	
Екзаменаційна робота (каліграфічна композиція за тематикою семестру) Підготовка відбувається у числі годин, призначених до практичної та самостійної роботи. Затвердження ескізів, підбір матеріалів під контролем викладача.			6/20	40 (8+8 +8+8 +8)	

Оцінка виставляється відповідно до підкритеріїв (відповідність до вимог завдання, композиційна доцільність, технічна досконалість, креативність вираження, представлення на огляді) Ф. 40x80 см, планшет, туш, перо, фарби, тощо.					
Додатковий бал (активність студента, робота у проблемних гуртках чи групах, організація виставки студентських робіт тощо)				5	
Загальна система оцінювання курсу					
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
	90 – 100	A	відмінно	зараховано	
	80 – 89	B	добре		
	70 – 79	C			
	60 – 69	D			
	50 – 59	E	задовільно		
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		
Вимоги до огляду робіт	Роботи представляються в належній якості, у вигляді академічного огляду у спеціалізованій аудиторії. Роботи до огляду готує академічна група без участі викладача. Обговорення результатів огляду відбувається спільно із студентами				
Семінарські заняття					
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність практичних та самостійних робіт, належно представлений звіт у вигляді огляду робіт				
7. Політика курсу					
Під час навчання студентам створюється атмосфера та умови максимально подібні до реальної творчої праці. Не допускається використання чужої інтелектуальної власності, відслідковується викладачем плагіат. На цьому курсі політика академічної доброчесності є принципово важливою. Будь яка робота, яка виконана не вами, але вивидасте її за власну вважатиметься крадіжкою, розглядатиметься академічною комісією і може мати негативні наслідки для вашого подальшого навчання. ПНУ розділяє фундаментальні цінності академічної доброчесності: Чесність, Довіра, Справедливість, Повага та Відповідальність. Кожен учасник освітнього процесу в університеті несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності.					

Допускаються пропуски занять з поважних причин. У випадках пропусків практичних занять з поважних причин студентам надається можливість перездати завдання у пізніший термін. У разі пропусків без поважної причини, виконання завдання поза обумовленими вимогами, завдання оцінюються нижчим балом.

Усі роботи оцінюються на огляді, мають бути репрезентовані відповідно до вимог кафедри. За виключних обставин можлива здача робіт дистанційно, за умови, якщо студент не претендує на відмінну оцінку.

У випадках систематичних пропусків занять про таке повідомляється батькам чи іншим особам (фізичним або юридичним), які здійснюють оплату за навчання;

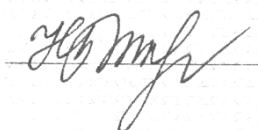
8. Рекомендована література

1. Чебаник, В. (2019). Графіка української мови / Абетка [Текст] : [шрифт "Рутенія" : альбом] / Василь Чебаник. - [Київ] : [б. в.], [2019]. - [70] с. : кольор. іл.
2. **Мистецтво шрифту та орнаменту (рукописний шрифт)** [Текст] : метод. вказівки до викон. практ. робіт / Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т" ; [уклад.: Воробйова Г. О., Кузіна О. Ю., Пшеничний Ю. В. ; відп. ред. Б. В. Валуєнко]. К. : НТУУ "КПІ", 2011. 88 с. : іл.
3. Куленко, М. (2010). Графічний дизайн: мистецтво шрифту [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Михайло Куленко ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. К. : [КНУБА], 311 с.
4. Сопко, О. (2007). Мистецтво шрифту. Етапи становлення [Текст] : лекції з дисципліни "Шрифти і типографіка" : навч.-метод. посіб.; Закарпат. худож. ін-т, Каф. дизайну. - Ужгород : Гражда, 52 с. : іл.

Додаткова

5. Бабій Н. П. Проблемні питання методики навчання рукописного шрифту студентів з лівою ведучою рукою. Вісник ХДАДМ, №4, 2015. С. 9 – 14. URL: <https://www.visnik.org/pdf/v2015-04-02-babiy.pdf>
6. Бабій Н. П. Методика навчання рукописного шрифту студентів з лівою ведучою рукою. Для студентів напряму 6.020207 «Дизайн» спеціалізації «Графічний дизайн» денної та заочної форми навчання. Івано-Франківськ: ПрНУ ім. В. Стефаника, 2015. 36с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/2062.pdf>

Викладач

Доц. Бабій Н. П.